

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

05 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în următoarea componență:

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Staruș Denis în numele părții vătămate Ciobanu Ana, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 11 septembrie 2018 și a sentinței Judecătoriei Cahul, sediul Cantemir din 13 aprilie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Jandîc Igor Xxxxx, născut la xxxxx, în s. Xxxxx r-nul Xxxxx, domiciliat s. Xxxxx, r-nul Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 10.03.2017 - 13.04.2018

2. instanța de apel: 14.05.2018 - 11.09.2018

3. instanța de recurs: 19.11.2018 - 05.02.2019

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul sediul Cantemir din 13 aprilie 2018, a fost încetat procesul penal privind învinuirea lui Jandîc Igor Xxxxx de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 157 Cod penal, în legătură cu intervenirea termenului prescripției tragerii la răspundere penală.

A fost încetat procesul penal în cauza privindu-i pe Jandîc Igor și Cașci Tatiana, învinuiți de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b) Cod penal, în legătură cu împăcarea părților.

A fost admisă parțial acțiunea civilă, încasându-se de la Jandîc Igor, în beneficiul părții vătămate Ciobanu Ana, suma de 2.000 lei cu titlu de prejudiciu moral și 5.000 lei cheltuieli de asistență juridică, iar în total suma de 7.000 lei.

2. Potrivit sentinței, s-a constatat că la 27 februarie 2016, aproximativ la orele 17:00, Jandîc Igor, aflându-se în s. Xxxxx, r-nul Xxxxx, la domiciliul său, unde în urma relațiilor ostile, în procesul unei cești cu Ciobanu Ana, i-a aplicat lovituri cu mâinile în regiunea umerilor, în urma cărora aceasta și-a pierdut echilibrul și a căzut, în rezultat, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 57 din 27 martie 2016, s-a ales cu leziuni corporale medii.

Tot el, la 11 noiembrie 2016, aproximativ la orele 14:00, având scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin înțelegere prealabilă cu Cașci Tatiana, prin împărțirea rolurilor, au pătruns în livada de mere din s. Tătărășeni, ce aparține CAP „Glia”, de unde pe ascuns au sustras 273 kg de mere, la prețul 1 kg de 8 lei, prin ce a cauzat un prejudiciu material în sumă de 2.184 lei.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1 Procuror, prin care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea încetării procesului penal în privința lui Jandîc Igor pe capătul acuzării de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 157 Cod penal și adoptarea unei noi hotărâri, cu stabilirea pedepsei în formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu executare în penitenciar de tip deschis, iar conform art. 90 Cod penal, să fie suspendată condiționat executarea pedepsei, cu stabilirea termenului de probațiune de 2 ani, cu încasarea prejudiciului moral în sumă de 50.000 lei și cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5.000 lei.

În sprijinul apelului a menționat:

- la adoptarea și motivarea sentinței, instanța nu a ținut cont de faptul, că conform art. 60 alin. (4) Cod penal, termenul de prescripție se întrerupe dacă în perioada acestuia se săvârșește o nouă infracțiune. Se pierde beneficiul timpului scurs până la comiterea celei de-a doua infracțiune, moment din care începe să curgă alt termen de prescripție;

- în această situație termenul de prescripție pentru prima infracțiune începe să curgă simultan cu cel de-al doilea termen, iar prescripția se calculează pentru fiecare infracțiune separat;

- soluția primei instanțe este incorectă, întrucât Jandîc Igor a comis infracțiunea prevăzută de art. 157 Cod penal la 27.02.2016, iar la 11.11.2016 tot el a comis infracțiunea prevăzută de art. 186 alin. (2) Cod penal.

3.2 Avocatul Staruș Denis în numele părții vătămate Ciobanu Ana, care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea încetării procesului penal pe capătul acuzării lui Jandîc Igor de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 157 Cod penal și în partea respingerii parțiale a acțiunii civile, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul Jandîc Igor să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 157 Cod penal și aplicată pedeapsa cu închisoare pe termen de 2 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, admiterea integrală a acțiunii civile și încasarea prejudiciului moral în mărime de 50.000 lei.

În motivarea apelului a invocat:

- acțiunile comise de Jandîc Igor au fost calificate incorect;

- prima instanță urma să recalifice acțiunile inculpatului din art. 157 Cod penal în baza art. 152 alin. (1) Cod penal;

- prima instanță corect a constatat că Jandîc Igor avea intenția directă să aplice forța față de partea vătămată Ciobanu A. pentru a o scoate din ograda sa și, când aceasta deja era în drum, dânsul a îmbrâncit-o pentru că dorea să intre înapoi în ograda lui. În acțiunile inculpatului sunt întrunite semnele calificative a infracțiunii provocate din intenție, dar nu și din imprudență;

- Jandîc I. își realiza direct acțiunile de îmbrâncire, era conștient și dorea ca aceste acțiuni fizice să fie resimțite de către partea vătămată și își dădea seama că aceasta poate să cadă sau să primească durere, dar nu a încercat să evite conflictul. Anume aceste circumstanțe, în care între cei doi a fost iscată o neînțelegere și îmbrâncire, vorbesc de dorința lui Jandîc Igor de a se răzbuna cu partea vătămată sau de a arăta că el este mai puternic, și cuvintele acestuia să fie ascultate. Nu poate fi vorba de imprudență atâta timp cât inculpatul era chiar lângă partea vătămată, se certa cu ea și a aplicat forța față de aceasta, fapt recunoscut de însăși inculpat;

- prima instanță în partea încetării procesului penal nu a ținut cont de prevederile art. 60 alin. (4) Cod penal, și anume de întreruperea prescripției tragerii la răspundere penală. Astfel, infracțiunea prevăzută de art. 157 Cod penal a fost comisă de Jandîc Igor la 27.02.2016 și ulterior ultimul a comis o altă infracțiune prevăzută de art. 186 alin. (2) Cod penal, la 11.11.2016, din care motiv a început să curgă un nou termen de prescripție;

- cu referire la acordarea prejudiciului moral de 2.000 lei, instanța de fond a ignorat quantumul real al prejudiciului moral, suferințele fizice ale părții vătămate, cât și practica instanțelor de judecată pe dosare similare, din care rezultă că instanțele de judecată acordă un prejudiciu moral mult mai mare decât cel compensat prin sentința atacată;

- suma de 2.000 lei nu acoperă nici cheltuielile de drum suportate de partea vătămată spre or. Xxxxx, în jur de 20 deplasări la organul de urmărire penală și instanța de judecată, mai ales că partea vătămată se deplasa în cărucior. Urmează ca instanța de apel să constate prejudiciul real provocat ca urmare a leziunilor corporale medii, în urma cărora partea vătămată a suferit considerabil și până la ziua de azi are consecințe ale osului piciorului fracturat, merge în cârjă și starea sănătății deja nu mai poate fi restabilită ca până la incident. Soluționând acțiunea civilă, instanța de fond nu a luat în considerație prevederile art. 219 alin. (4), 220, 387 alin. (1) Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 11 septembrie 2018, au fost admise apelurile declarate, fiind casată parțial sentința, în latura penală, în partea încetării procesului penal, pe capătul acuzării lui Jandîc I. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 157 Cod penal și pronunțată în această parte o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Jandîc I. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 157 Cod penal, la 3 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis. A fost suspendată executarea pedepsei, în conformitate cu art. 90 Cod penal, pe o perioadă de probațiune de 1 an, în rest sentința a fost menținută.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a examinat materialele din dosar și a verificat probele administrate în ședința instanței de fond, precum și declarațiile necontestate ale părții vătămate Ciobanu A., martorilor Nisfoianu S., martorului minor Jandîc C., Ciobanu D. și inculpatului Jandîc I., audiați în prima instanță, puse la baza sentinței de încetare în baza temeiului de nereabilitare și probele materiale examinate de prima instanță și anume: procesul-verbal privind

constatare bănuielii rezonabile privitor la infracțiunea comisă din 09.03.2016 (f.d.5 v. I); sesizarea telefonică din 29.02.2016 de la asistenta medicală al SR Cantemir (f.d. 6 v. I); plângerea lui Ciobanu Ana din 29.02.2016 (f.d. 8 v. I); rapoartele de constatare medico-legală nr. 24D din 01.03.2016 și de expertiză medico-legală nr. 57D din 25.04.2016 (f.d. 18-19 v. I); caracteristica eliberată la 03.03.2016 de Primăria s. Cîrpești r-l Taraclia (f.d. 74 v. I); procesul-verbal de confruntare din 23.09.2016 dintre Ciobanu A. și Nisfoianu S. (f.d. 83 v. I)

Instanța de apel a constatat, că la pronunțarea sentinței prima instanță corect a determinat circumstanțele de fapt și just a făcut concluzia că fapta penală reținută în vinovăția inculpatului Jandîc I. din 27.02.2016, a avut loc și a fost săvârșită de către acesta. La momentul judecării cauzei și pronunțării sentinței instanța de fond corect a calificat infracțiunea pe art. 157 Cod penal, conform indicilor calificativi: „vătămarea medie a integrității corporale cauzată din imprudență”.

Însă, în opinia instanței de apel, prima instanță incorect a concluzionat asupra necesității încetării procesului penal conform art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal în legătură cu expirarea termenului prescripției tragerii la răspundere penală. Totodată, încetând procesul penal de învinuire a lui Jandîc I. în baza art. 157 Cod penal, prima instanță nu a reflectat în dispozitivul sentinței constatarea vinovăției acestuia și fără a-l recunoaște vinovat de săvârșirea faptei imputate și a-i stabili pedeapsa, ignorând prevederile art. 385 alin. (1) pct. 4), 7) Cod de procedură penală

Instanța de apel a menționat că conform rechizitoriului, inculpatul Jandîc Igor este învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 157 Cod penal, conform indicilor „vătămarea medie a integrității corporale cauzată din imprudență”, comisă la 27 februarie 2016, precum și de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b) Cod penal, conform indicilor „furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit de două persoane”, comisă la 11 octombrie 2016.

Cu toate că din momentul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 157 Cod penal au expirat 2 ani de la săvârșirea infracțiunii ușoare, în speță, termenul de prescripției tragerii la răspundere penală a fost întrerupt la 11 octombrie 2016, în temeiul art. 60 alin. (4) Cod penal, prin săvârșirea de către inculpatul Jandîc Igor a unei noi infracțiuni prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b) Cod penal, pentru care poate fi aplicată pedeapsa cu închisoare în termen de până la 4 ani. Ca urmare, prescripția tragerii la răspundere penală urmează a fi calculată de la început din data de 11 octombrie 2016.

Reieșind din cele expuse, instanța de apel a conchis asupra netemeinicii încetării procesului penal de învinuire lui Jandîc I. în baza art. 157 Cod penal, or prevederile art. 60 Cod penal, nu sunt aplicabile prezentei cauze.

În viziunea instanței de apel, cu toate că inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii imputate, vina acestuia în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 157 Cod penal, se dovedește integral prin declarațiile părții vătămate Ciobanu A., martorului Ciobanu D., raportul de expertiză medico-legală nr. 57D din 25.04.2016, iar nerecunoașterea vinovăției de către inculpat, instanța de apel a apreciat-o ca o metodă de apărare și un drept al acestuia de a nu se autoincrimina.

Apreciind probele expuse din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu - din punct de vedere al coroborării, conform propriei convingeri, formate în rezultatul examinării sub toate aspectele, în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege, instanța de apel a stabilit cu certitudine că Jandîc Igor la 27.02.2016, în cadrul certii apărute între el și Ciobanu Ana, a îmbrâncit-o pe ultima, urmare a cărui fapt dânsa a căzut, și-a fracturat piciorul, fiindu-i cauzate vătămări corporale medii.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța de apel a reținut că fapta inculpatului întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 157 Cod penal, conform indiciilor calificativi: „vătămarea medie a integrității corporale cauzată din imprudență”.

În acest context, instanța de apel a constatat că, acțiunile inculpatului Jandîc Igor au fost încadrate în baza art. 157 Cod penal, pentru care legea penală prevede pedeapsa cu amendă în mărime de până la 300 unități convenționale, munca neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 ore, sau închisoare până la 2 ani, iar în conformitate cu criteriile enunțate la art. 16 alin. (2) Cod penal, infracțiunea incriminată inculpatului se califică ca infracțiune ușoară.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului Jandîc Igor, instanța de apel a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de forma vinovăției acestuia manifestată prin imprudență, de persoana inculpatului, săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni ușoare, anterior nu a fost judecat, de lipsa circumstanțelor atenuante și agravante, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, personalitatea inculpatului Jandîc I., mai cu seamă faptul că la evidența medicului psihiatru și medicului narcolog nu se află, are la întreținere doi copii minori.

Din cele expuse, instanța de apel a considerat oportun de a-i aplica inculpatului Jandîc Igor pedeapsă sub formă închisoare pe termen de 3 luni, la limita minimă indicată în Codul penal, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, pedeapsa aplicată este una echitabilă în raport cu fapta comisă și va duce la restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Totodată, instanța de apel a menționat că aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acesteia. În speță, infracțiunea săvârșită de inculpat poate fi considerată un incident, deoarece a fost comisă din imprudență, pentru prima dată inculpatul a săvârșit o infracțiune ușoară, iar personalitatea și comportamentul inculpatului denotă faptul că nu este o persoană socialmente periculoasă, predispusă la comiterea infracțiunilor. Din aceste considerente, instanța de apel a ajuns la concluzia că scopul pedepsei poate fi atins și fără executarea efectivă a acesteia, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, stabilind un termen de probațiune de 1 an.

La fel, instanța de apel a considerat că prima instanță corect a stabilit cuantumul prejudiciului moral, constatând că cuantumul prejudiciului moral evaluat la suma de 50.000 lei este unul exagerat. Totodată, prima instanță a dat o apreciere justă comportamentului părții vătămate Ciobanu Ana, care a intrat în gospodăria inculpatului Jandîc I. fără permisiunea acestuia, a refuzat părăsirea domiciliului la solicitările inculpatului, aflându-se în stare de ebrietate, se exprima cu cuvinte necenzurate la adresa acestuia, provocându-l pe inculpat să o scoată cu forța din ograda sa, fapt ce a generat săvârșirea infracțiunii.

Instanța de apel a notat că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că îndemnizația trebuie să prezinte o justă despăgubire, iar cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensatoriu, și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor. Privitor la volumul prejudiciului moral cauzat părții vătămate, deși este cert că aceasta a suferit anumite prejudicii morale, totuși cuantumul despăgubirii prejudiciului moral solicitat de la inculpat este excesiv de mare. Concluzie ce rezultă din faptul că infracțiunea a fost săvârșită din imprudență, inculpatul face parte din categoria familiilor vulnerabile, fără casă, fără serviciu, are la întreținere doi copii minori, partea vătămată a inițiat conflictul, provocându-l pe inculpat prin comportamentul său și cuvinte necenzurate la aplicarea forței fizice, fiind aplicată doar o singură lovitură în regiunea umerilor, cât și din faptul că prejudiciul moral parțial a fost recuperat prin însuși sentința de condamnare a inculpatului.

Astfel, instanța de apel, ținând cont de suferințele psihice și fizice care i-au fost provocate părții vătămate în rezultatul acțiunilor infracționale ale inculpatului, în conformitate cu prevederile art. 1423 alin. (1) Cod civil coroborat cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, a considerat că echivalentul sumei de 2.000 lei va constitui o recompensă echitabilă și rezonabilă a prejudiciului moral suportat, care va compensa suferințele suportate.

Cu referire la argumentul invocat de partea vătămată, precum că prima instanță incorect a calificat acțiunile inculpatului, instanța de apel a reținut că în cauza deferită judecării cu rechizitoriu, inculpatul Jandîc I. a fost învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 157 Cod penal. Astfel, instanța de fond în nici un caz nu putea depăși limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Având în vedere consecințele pe care le poate avea schimbarea a încadrării juridice, legea procesual - penală prevede că în fața primei instanțe, această schimbare nu poate avea loc decât în anumite condiții, a căror îndeplinire constituie o garanție atât a dreptului la apărare al părților și în primul rând, al inculpatului, cât și a soluționării corecte a cauzei. Temeiul juridic al răspunderii penale prevăzut în art. 157 și art. 152 Cod penal și limitele pedepsei ce urmează a fi aplicate, diferă esențial, și anume latura subiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 157 Cod penal este imprudența, iar art. 152 Cod penal, prevede latura subiectivă sub formă de intenție, iar prin schimbarea încadrării juridice a faptei se va agrava situația inculpatului prin mărirea limitelor pedepsei și schimbarea calificării infracțiunii, și i se va leza dreptul la apărare. Iar

modificarea acuzații în ședința de judecată în sensul agravării se admite numai în condițiile prevăzute de art. 326 Cod penal.

6. Hotărârile judecătorești adoptate în cauză sunt atacate cu recurs ordinar de către avocatul Staruș D. în numele părții vătămate Ciobanu A., care solicită casarea acestora și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal și să-i fie aplicată pedeapsă de 2 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis. Să fie admisă integral acțiunea civilă și să fie majorat prejudiciul moral, cu încasarea din contul inculpatului a daunei morale în sumă de 50.000 lei.

În motivarea recursului invocă:

- acțiunile comise de inculpat au fost calificate incorect și pedeapsa este blândă;
- mărimea mică a prejudiciului moral acordat, ca urmare a provocării leziunilor corporale medii;

- consideră că prima instanță urma să recalifice acțiunile inculpatului Jandîc P. din art. 157 Cod penal, în baza art. 152 alin. (1) Cod penal;

- prima instanță corect a constatat că inculpatul avea intenție directă să aplice forța față de partea vătămată, pentru a o scoate din ogradă și când aceasta deja era în drum, acesta a îmbrâncit-o, pentru că dorea să intre înapoi în ograda lui;

- în acțiunile directe ale inculpatului sunt întrunite semnele calificative anume a infracțiunii provocate din intenție dar nu din imprudență. Jandîc I. își realiza direct acțiunile sale de îmbrâncire, era conștient și dorea ca aceste acțiuni fizice să fie resimțite de către partea vătămată și își dădea seama că aceasta poate să cadă sau să primească durere, dar nu a încercat în alt mod de a evita conflictul;

- anume aceste circumstanțe în care între cei doi a fost iscată o neînțelegere și îmbrâncire vorbesc de dorința lui Jandîc P. de a se răzbuna cu partea vătămată sau de a arăta că el este mai puternic și cuvintele acestuia trebuie ascultate. Nu poate fi vorba despre imprudență atâta timp cât inculpatul era chiar lângă partea vătămată, se certa cu ea și a aplicat forța față de ea, fapt recunoscut de însăși inculpat;

- consideră că instanțele de fond, au ignorat totalmente cuantumul real al prejudiciului moral echivalent atât la suferințele fizice ale părții vătămate Ciobanu A., cât și la practica instanțelor de judecată pe asemenea cauze;

- partea vătămată conform raportului de expertiză medico-legală nr. 57 „D” din 27 aprilie 2016, a fost diagnosticată cu leziuni corporale sub formă de fractură închisă spiralată oblică a tibiei stângi în 1/3 inferioară și fibulei stângi în 1/3 superioară cu deplasarea fragmentelor lateral, ce duc la dereglarea sănătății de lungă durată, mai mult de 21 de zile și se califică ca leziuni corporale medii;

- conform practicii judiciare instanțele de judecată naționale acordă un prejudiciu moral mult mai mare decât cel compensat prin sentința atacată, iar suma de 2.000 lei nu acoperă nici cheltuielile de drum suportate de partea vătămată spre or. Cantemir;

- prima instanță nu s-a expus motivat asupra acțiunii civile, în partea cuantumului prejudiciului moral produs prin infracțiune, astfel încât mărimea stabilită este incomensurabilă cu prejudiciul moral produs părții vătămate;

- instanțele de fond nu au acordat deplină eficiență prevederilor art. 220 alin. (1)-(3) Cod de procedură penală, astfel încât acțiunea civilă în procesul penal nu a fost soluționată în conformitate cu legislația;

- această eroare urmează a fi corectată de instanța de apel, care urmează să constate prejudiciul real provocat ca urmare a leziunilor corporale medii, în urma căruia partea vătămată a suferit considerabil și până la ziua de azi are consecințe ale osului piciorului fracturat, merge în cârjă și starea sănătății nu mai poate fi restabilită ca până la incident;

- soluționând acțiunea civilă, în partea prejudiciului moral produs prin infracțiune, prima instanță nu a luat în considerație prevederile art. 219 alin. (4), 220 și 387 alin. (1) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia asupra recursului declarat, solicitând inadmisibilitatea acestuia, deoarece soluția propusă de recurent de condamnare a lui Jandîc I. în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, este una contrară prevederilor art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală. Cât privește pedeapsa aplicată inculpatului, consideră că instanța de apel just a ajuns la concluzia casării sentinței, cu condamnarea lui Jandîc I. în baza art. 157 Cod penal, la pedeapsă sub formă de 3 luni închisoare, cu suspendarea executării acesteia pe o perioadă de probațiune de 1 an. Or, această soluție a fost reținută în strictă conformitate cu prevederile art. 6, 7, 61, 75, 76, 77 Cod penal. La fel, decizia în partea ce ține de valoarea compensației pentru prejudiciul moral este corectă și conformă exigențelor legale, bazată pe dispozițiile art. 1423 alin. (1) și (2) Cod civil.

8. Judecând recursul în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis cu casarea parțială a deciziei în latura civilă și anume în partea prejudiciului moral, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Referitor la argumentele recursului declarat în partea recalificării acțiunilor inculpatului și pedepsei aplicate.

Colegiul penal constată că avocatul Staruș D. în numele părții vătămate Ciobanu A., în recurs nu a făcut trimitere la un careva temei concret prevăzut de art. 427 Cod de procedură penală, însă ultimul contestă decizia instanței de apel inclusiv sub aspectul recalificării acțiunilor inculpatului din prevederile art. 157 Cod penal, în baza art. 152 alin. (1) Cod penal și sub aspectul blândeții pedepsei, astfel se atestă că acesta semnalează temeiurile pentru recurs prevăzute la pct. 10), 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și anume că „hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul în care s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită”.

Opozant celor invocate de recurent, instanța de recurs remarcă, în cazul săvârșirii unei infracțiuni, că instanța de judecată este singura în măsură să

înfăptuiescă nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis infracțiunea, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

În același rând, instanța de recurs menționează că, conform art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului Cod. Așadar, persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată, iar după caz, instanța este în drept să aplice și prevederile Părții generale a Codului penal, în special a dispozițiilor art. 90 Cod penal.

Reieșind din prevederile art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor, având drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane. Totodată, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Instanța de judecată trebuie să aleagă și să aplice acel tip și acea mărime a pedepsei care vor fi cele mai eficiente pentru atingerea scopului legii. Pedeapsa mai aspră, în limitele prevederilor articolului, poate fi stabilită numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului scontat.

Sanctiunea art. 157 Cod penal, în baza căruia inculpatul au fost condamnat, prevede pedeapsa cu amendă în mărime de pînă la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 2 ani. Această infracțiune, clasificându-se ca infracțiune ușoară, potrivit art. 16 alin. (2) Cod penal.

Conform alin. (1) art. 90 Cod penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicînd numai decît în hotărîre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă, iar aceste prevederi potrivit dispoziției alin. (4) al aceleiași norme nu se aplică în cazul persoanelor care

au săvârșit infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave, precum și în cazul recidivei periculoase sau deosebit de periculoase.

Revenind la prezenta speță, Colegiul penal lărgit atestă că, inculpatul a fost condamnat în baza art. 157 Cod penal, la 3 luni închisoare.

Respectiv, după ce a stabilit pedeapsa potrivit tuturor criteriilor generale de individualizare a pedepsei, continuând operațiunea de individualizare cu privire la săvârșirea infracțiunii, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, instanța de judecată poate dispune neexecutare pedepsei aplicate vinovatului. Astfel, suspendarea condiționată, ca mijloc de individualizare a pedepsei, conferă instanței de judecată posibilitatea ca, pe lângă stabilirea quantumului pedepsei, să se pronunțe și asupra modului de executare.

Condițiile privind acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute de art. 90 Cod penal se referă la: pedeapsa aplicată și natura infracțiunii; circumstanțele cauzei și persoana infractorului, aprecierea instanței că scopul poate fi atins și fără executarea acesteia.

Derivând din condițiile ce vizează pedeapsa aplicată și natura infracțiunii prevăzute în alin. (1) și alin. (4) art. 90 Cod penal, se atestă faptul incidenței acestora la prezenta speță și anume că este stabilită o pedeapsă cu închisoare pentru infracțiunea săvârșită din imprudență ce nu depășește 7 ani, și nu este una ce se atribuie la infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave, precum nu este prezentă și nici recidiva.

La circumstanțele cauzei, instanța de apel a reținut faptul că inculpatul a săvârșit pentru prima dată o infracțiune ușoară, anterior nu a fost judecat, lipsa circumstanțelor atenuante și agravante, are la întreținere doi copii minori.

Cât privește persoana celui vinovat, din materialele cauzei se atestă că inculpatul nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, are la întreținere doi copii minori, face parte din categoria familiilor vulnerabile, iar în societate se comportă normal.

O altă condiție prevăzută expres în alin. (1) art. 90 Cod penal, este aprecierea instanței că scopul poate fi atins și fără executarea acesteia. Astfel, este prerogativa instanței de judecată să aprecieze că scopul pedepsei poate fi atins și fără executarea efectivă a acesteia, ținând cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de lege la formarea unei astfel de convingeri. Reieșind din conținutul hotărârii instanței de apel, Colegiul penal consideră că aceasta întemeiat a concluzionat despre posibilitatea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, învederând caracteristica inculpatului și faptul că anterior nu au fost condamnat.

Ținând cont de toate împrejurările cauzei, având în vedere atât principiul umanismului, prevăzut de art. 4 Cod penal, cât și prevederile art. 61 alin. (2) Cod penal, instanța de recurs consideră că nu este rațională executarea pedepsei reale cu închisoarea de către inculpat, iar instanța de apel just a conchis de a aplica în privința acestuia a prevederilor art. 90 Cod penal, fiindu-i suspendată condiționat executarea pedepsei pe termen de probă, deoarece careva interdicții la aplicarea acestei norme nu se atestă.

Referitor la temeiul pentru recurs invocat de procuror și prevăzut la pct. 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și anume că *faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită*, Colegiul penal lărgit menționează că pentru constatarea acestui temei de recurs, trebuie să se țină seama de modul în care faptele au fost stabilite de către instanțele de fond și dacă aceste fapte s-au încadrat în norma penală corectă, iar dacă aceste fapte s-au încadrat într-o altă normă penală, înseamnă că faptei i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Însă, în prezenta speță instanța de recurs relevă, că acest temei de casare nu este incident, deoarece conform rechizitoriului Jandîc I. a fost învinuit de către organul de urmărire penală inclusiv de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 157 Cod penal – *vătămarea medie a integrității corporale cauzată din imprudență*. Astfel, prima instanță prin hotărârea adoptată a încetat procesul penal privind învinuirea lui Jandîc I. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.157 Cod penal, în legătură cu intervenirea termenului prescripției tragerii la răspundere penală, iar instanța de apel l-a recunoscut vinovat și l-a condamnat pe Jandîc I. în baza art. 157 Cod penal.

În conformitate cu alin. (1) art. 325 Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu, iar potrivit alin. (2) al aceleiași norme, modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare. Modificarea învinuirii în sensul agravării situației inculpatului se admite numai în cazurile și în condițiile prevăzute de prezentul cod.

Totodată, potrivit alin. (2) art. 326 Cod de procedură penală, dacă în cadrul judecării cauzei, se constată că inculpatul a săvârșit o altă infracțiune sau că au apărut circumstanțe noi care vor influența la încadrarea juridică a învinuirii aduse lui, sau că infracțiunea incriminată a fost comisă în coparticipare cu altă persoană care a fost scoasă neîntemeiat sau ilegal de sub urmărire penală, instanța, la cererea procurorului, amână examinarea cauzei pe un termen de până la o lună și o restituie procurorului pentru efectuarea urmăririi penale privind această infracțiune sau pentru reluarea urmăririi penale, în modul stabilit la art. 287, pentru formularea unei învinuiri noi și înaintarea acesteia inculpatului, cu participarea apărătorului.

De asemenea, instanța de recurs reține din lucrările dosarului, că în prezenta speță, la judecarea cauzei în instanțele de fond, procurorul nu a modificat prin ordonanță învinuirea inculpatului și nici nu a solicitat de a fi restituită cauza penală pentru a fi reluată urmărirea penală și formulată o nouă învinuire.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit respinge argumentele recurentului precum că prima instanță urma să recalifice acțiunile inculpatului Jandîc P. din art. 157 Cod penal, în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, or situațiile de învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început sau orice altă modificare a învinuirii (imputarea altor acțiuni în locul celor imputate anterior, imputarea infracțiunii care diferă de cea imputată după obiectul atentat, caracterul faptei și acțiunii), care afectează dreptul inculpatului la apărare, se consideră ca agravare a situației condamnatului. Prin urmare, modificarea acuzării în ședința de judecată, în

sensul agravării se admite numai în condițiile prevăzute de art. 326 Cod de procedură penală, situație ce nu este incidentă în prezenta speță, din care considerent Colegiul penal lărgit va respinge alegațiile recurentului aduse în acest sens.

Referitor la argumentele recursului declarat în latura civilă și anume în partea prejudiciului moral

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Totodată se remarcă că, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din dispozițiile art. 414 Cod de procedură penală, rezultă că instanța de apel, judecând apelul, este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel în ce privește latura civilă, iar erorile admise în această parte nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Din materialele cauzei, Colegiul atestă faptul că, conform acțiunii civile, avocatul Staruș D. în numele părții vătămate Ciobanu A., a solicitat încasarea din contul inculpatului în beneficiul lui Ciobanu A. prejudiciul moral în mărime de 50.000 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5.000 lei, însă prima instanță judecând prezenta cauză penală, prin sentință a admis parțial acțiunea civilă, încasându-se de la Jandîc Igor, în beneficiul părții vătămate Ciobanu Ana, suma de 2.000 lei cu titlu de prejudiciu moral și 5.000 lei cheltuieli de asistență juridică, iar în total suma de 7.000 lei.

Avocatul Staruș Denis în numele părții vătămate Ciobanu Ana, nefiind de acord cu soluția primei instanțe a contestat-o cu apel, inclusiv și în partea civilă, solicitând admiterea integrală a acțiunii civile și încasarea prejudiciului moral în mărime de 50.000 lei, deoarece prima instanță a ignorat quantumul real al prejudiciului moral, suferințele fizice ale părții vătămate, cât și practica instanțelor de judecată pe dosare similare, din care rezultă că instanțele de judecată acordă un prejudiciu moral mult mai mare decât cel compensat prin sentința atacată.

Analizând textul deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel a menținut sentința în partea stabilirii quantumului prejudiciului moral, considerând că echivalentul sumei de 2.000 lei va constitui o recompensă echitabilă și rezonabilă a prejudiciului moral suportat, care va compensa suferințele suportate.

Însă, în opinia Colegiului penal lărgit aceste concluzii ale instanței de apel nu sunt motivate suficient și contravin lucrărilor dosarului și prevederilor legale, astfel Colegiul penal consideră pripite concluziile instanței de apel, precum că suma de 2.000 lei este echitabilă în vederea reparării daunei în urma suferințelor psihice și fizice cauzate părții vătămate Ciobanu A., în urma infracțiunii comise de către inculpat. La acest capitol, instanța de recurs notează că, potrivit art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, la evaluarea quantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, pierderea speranței în viață, etc. În corespundere cu art. 220 Cod de procedură penală și art. 1423 Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Ținând cont de aceste împrejurări, se urmărește scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei. Astfel, instanța de recurs menționează că despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daunele materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

În susținerea celor enunțate, instanța de recurs menționează și jurisprudența CtEDO, *cauza Ernst c. Belgiei (15 iulie 2003)*, unde Curtea a statuat, în principiu, că „atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri. Chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit”.

Învederând aceste considerente ale instanței europene, Colegiul penal lărgit evidențiază, că în această speță instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de circumstanțele cauzei, că conform raportului de expertiză medico-legală nr. 57 „D” din 27 aprilie 2016, la Ciobanu A. au fost stabilite următoarele leziuni: fractură închisă spiralată oblică a tibiei stângi în 1/3 inferioară și fibulei stângi în 1/3

superioară cu deplasarea fragmentelor lateral, ce duc la dereglarea sănătății de lungă durată, mai mult de 21 de zile și se califică ca leziuni corporale medii. Totodată, în acțiunea civilă s-a invocat că după aplicarea loviturilor și frântură, Ciobanu A. a avut nevoie de îngrijiri medicale, medicamente, pe care le-a procurat din contul său, pentru a trata leziunile corporale și pentru a localiza durerile. De asemenea, aceasta a fost nevoită să suporte dureri acute, să primească preparate medicamentoase puternice, să se deplaseze în cărucior pentru invalizi și să participe în așa stare la organul de urmărire penală. Astfel, instanța de apel, neținând cont de practica judiciară pe cauze similare, a menținut sentința prin care a fost respinsă cerința avocatului Staruș D. în numele părții vătămate privind încasarea prejudiciului moral, încasând doar suma de 2.000 lei, indicând că nu au fost prezentate probe în acest sens.

În urma celor expuse, Colegiul penal lărgit atestă că, instanța de apel nu a ținut cont de măsura în care compensarea sumei de 2.000 lei, poate aduce satisfacție persoanei vătămate, astfel nu și-a motivat soluția conform prevederilor art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel corect a indicat că, infracțiunea a fost săvârșită din imprudență, inculpatul face parte din categoria familiilor vulnerabile, fără casă, fără serviciu, are la întreținere doi copii minori, partea vătămată a inițiat conflictul, provocându-l pe inculpat prin comportamentul său și cuvinte necenzurate la aplicarea forței fizice, însă această instanță, ținând cont de aceste circumstanțe nu a evaluat corect quantumul prejudiciului moral cauzat părții vătămate în raport și cu suferințele psihice și fizice cauzate părții vătămate, care conform raportului de expertiză medico-legală nr. 57 „D” din 27 aprilie 2016, a suferit leziuni corporale medii, ce au dus la dereglarea sănătății mai mult de 21 de zile.

Totodată, instanța de apel urmează să stabilească mărimea compensației pentru prejudiciul moral în așa fel încât acesta să fie echitabil în raport cu suferințele psihice și fizice cauzate părții vătămate, în urma comiterii infracțiunii de către inculpatul Jandîc I., dar și să nu ducă la o îmbogățirea fără just temeii a părții vătămate.

Astfel, Colegiul penal constată că la caz este incident temeiul de casare prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel în latura civilă și anume în partea prejudiciului moral, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceiași instanță, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise de către instanța de apel, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură.

La rejudecarea cauzei în latura civilă și anume în partea prejudiciului moral, instanța de apel urmează să se conducă **obligatoriu** de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel; să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii; să le dea apreciere cuvenită în ansamblu, cu argumentarea admisibilității sau

inadmisibilității fiecărei probe examinate și cu expunerea motivată asupra cuantumului prejudiciului moral, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar declarat de către avocatul Staruș Denis în numele părții vătămate Ciobanu Ana, se casează parțial decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 11 septembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Jandic Igor Xxxxx**, în latura civilă și anume în partea prejudiciului moral, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceiași instanță, în alt complet de judecată.

Celelalte dispoziții ale deciziei atacate se mențin.

Decizia nu se supune căilor de atac, în partea rejudecării cauzei, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la data de 28 februarie 2019.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecător

Cobzac Elena

Judecător

Toma Nadejda

Judecător

Țurcan Anatolie

Judecător

Boico Victor